

Göttingen gelehrt. Anzeiger 1903. str. 291 i dalje isto tako dragocijeni materijal u H. Суворовъ: Къ вопросу о тайной исповѣди и о духовникахъ въ восточной церкви. Москва 1906.

Djelo je pisano lijepim stilom i zaslužuje, da se prouči.

Juraj Pavić.

Anrich Gustav: Hagios Nikolaos. Der hl. Nikolaos in der griechischen Kirche. Bd. I. Texte. Leipzig und Berlin 1913 s. 464 M. 18.

Već je Hippolyld Delehaye u svojim hagiografskim legendama (*Les légendes hagiographiques Paris 1910*) upozorio na oprez kod proučavanja života pojedinih svetaca prvih vremena, osobito pak onih, oko kojih je pučka mašta savila svoj ružičasti vijenac. Zato su nam od velike potrebe kritična izdanja najstarijih tekstova pojedinih vitā, Nadasve pak to vrijedi za svece istočne crkve ex professo. Osim onih životopisa, što ih izdavaju Bollandiste, posjedujemo još izdanja od H. Usenera o sv. Theodoziju i Tychonu, (*Der hl. Theodosios. Schriften des Theodoros Kyrillos. Leipzig 1890*; *Der hl. Tychon. Leipzig 1907*), zatim od K. Krumbachera-Ehrharda o sv. Jurju (*Abhandl. d. bayer. Akademie der Wissenschaften München 1912*) i od priv. docenta J. B. Haushera o istom predmetu (*Der hl. Georg. Leipzig 1912*) i od istoga Miracula S. Georgii. Leipzig 1913 str. 178.), a sada evo nam i o sv. Nikoli. — Djelo je proračunano na dvije sveske, od kojih je izašla prva. Autor se ograničuje samo na rukopise grčkoga podrijetla, ali uzimlje u obzir i tekste, koji su nam se sačuvali u armenskom ili u slavenskom prijevodu. Sadržaj je sljedeći: 1. vita Nicolai Sionitae. 2. Praxis de stratelatis. 3. Praxis de tributis. 4. Vita per Michaëlem. 5. Methodius ad Theodorum. 6. Encomium Methodii. 7. Thaumata tria. 8. Teksti iz Synaksara. 9. Vita compilata. 10. Vita per Metaphrasten. 11. Vita acephala. 12. *Βίος ἐν συντόμῳ* s Paraleloma. 13. Vita Lycio-Alexandrina. 14. *Περίοδοι Νικολάου*. 15. Thaumata singula. 16. Encomium Neophyti. 17. Encomium Andreae Cretensis. 18. Encomium Procli. 19.

Translatio Barim graece. 20. Testimonia. — Teksti su izdani kritično po svim zahtjevima novije grčke paleografije, u drugoj pak svesci imalo bi slijediti razjašnjenje sa staništa literarnoga i historičkoga. Kad izade osvrnut ćemo se.

J. Pavić.

Mercati Sylv. Jos. : S. Ephre mi Syri opera. Textum syriacum, graecum, latinum ad fidem codicum recensuit prolegomenis notis indicibus instruxit. Tomus I. (Monumenta biblica et ecclesiastica vol. I.) Romae 1915. pg. 231. Fr. 12.

Prije dvadeset i dvije godine ustvrdio je današnji sveuč. prof. u Freiburgu švicarskom Hubert Grimme (sada u Münsteru) u svom djelu: *Der Strophengebäude in den Gedichten Ephraems des Syrers. Mit einem Anhang über den Zusammenhang zwischen syrischer und byzantinischer Hymnenform.* [Collectanea Friburgensia vol. II. Freiburg-Sch. 1893.] da je grčka crkvena poezija u svojoj ritmici proizašla iz sirske, napose pak da stoji pod uplivom sv. Efrema Sirkoga. Ako još to pitanje nije sve do danas riješeno, opet je sigurno, da je poznavanje Efrema Sirkog od velike važnosti i za poznavanje srednjovječne grčke teologije. Nuzgredice neka bude spomenuto samo to, da grčka veličanstvena pjesna na čast Presv. Bogorodici zvana *Ἀνάδιωτος* potječe od jednog učenika sv. Efrema; pa ako se usporedi ta pjesna s Efreimovim pjesničkim tvorevinama, pada u oči neobična sličnost. Zato se i tako napeto očekivalo izdanje djela sv. Efrema sa strane svih onih, koji se bizantinskom teologijom bave. Za ovaj posao nitko se nije prikladniji našao do poznatoga patriste Silvija Mercatija. Izdanje je proračunano na više djela a ova opet na sveske. Prva sveska sadržaje *Sermones in Abraham et Isaac, in Basilium Magnum, in Eliam.* Prije svakoga sermona dodan je izvrstan uvod s opisima kodeksā, a iza njega komentar. Osobito je zanimiv prvi predgovor Mercatijev k *Sermo in Abraham et Isaac*, u kome razjašnjuje odnošaj homilije Grgura

Niškoga de deitate Filii et Spiritus S. prema sv. Efremu na temelju s e d a m rukopisa 11., 12. i 13. stoljeća. — Ostale sveske prve knjige imale bi sadržavati: In Jonan et de poenitentia Ninivitarum. In pulcherrinum Joseph. In mulierem peccatricem. In passionem Domini. In martyres. In omnes sanctos. In XL martyres Sebastianos. In transfigurationem Domini. U drugu knjigu imao bi doći poznati sermo in Antichristum.

Hrvatskim teolozima, kojih zanima stara istočna kršćanska literatura, izdanje Mercatijevo najtoplije preporučam.
J. Pavić.

López Peláez Antolin: Die Gefahr des Buches.

Izdavatelj: Dr. Josef Froberger u 8i str. VIII.—196. Naklada Herderova u Freiburgu i Beču. Cijena M. 2'60 vez. M. 3'50. — Pisac ove knjige je sadanji nadbiskup u Tarrageni, a inače jedan od prvih spisatelja španjolskih i borioca za katoličku vjeru i prava Crkve. Među mnogim djelima ovoga pisca i ova je knjiga od velike cijene, pa je i prevedena u više jezika. Izdavatelj dao je prevesti ovu knjigu u njemački, obradio ju prema prilikama svoje domovine i dodao dva posljednja poglavlja. Sadržaj ove knjige naravi je moralno-apologetske. Pisac ističe pogibli, što no prijete društvu ljudskom od zla štiva, oštro šiba zloraburu štampe, i poučaje dušobrižnike i odgojitelje kako da zapriječe ovu pogibao. Svjedočanstvima iz sv. Pisma i crkvenih Otaca poduprt riše živim bojama upliv štiva na dušu čitatelja, a i spretnost protukršćanskih pisaca i zavodljiv način njihova pisanja, samo da što sigurnije naškode. Napose ističe pogibli od knjiga protiv vjere, od spisa anarhističkih (česa ima u Španjolskoj mnogo), od izdanja sv. Pisma po biblijskim društvima, a osobito od čitanja romana. Posebno je pogl. vje (VII.) baš o ovom predmetu. Tude ističe ponajprije, da je ova vrst knjiga najraširenija (95% od cjelokupnih izdanja), kako djeluje na čitatelja uopće, kako na žensku osobu, kako na mladež, kako prouzrokuje fiziološke promjene u duši, napose ljubav putenu i nevjeru.

Pisac pokazuje u ovom djelu, da je vanredno mnogo čitao i da su mu u potankosti poznata starija i novija

djela domaće španjolske, a i ostale romanske (latinske, portugalske, francuske i tal.) književnosti novoga i staroga svijeta svih gotovo struka. U ovoj knjizi naći će i onaj pedagog, koji je posvema uvjeren o pogubnoj zarazi zla štiva, mnogo toga, česa još nije čuo ni čitao, naći će novih razloga i pobuda, da samo ustraje na svom putu i brani povjerenim si pitomcima čitanje i da ga nadzire. U ovoj je knjizi sakupljeno izvrsno gradivo i toliko, da ga rijetko u kojoj knjizi naći možeš. Pisac vanrednim načinom uvjerava čitatelja, pobuđuje interes i govori odlučno i slobodno ne obzirujući se na to, da li će se komu zamjeriti pišući istinu. Ovu knjigu preporučujem svakomu, napose odgojiteljima mladeži i ženske i muške, kojima je dužnost budno paziti na to, što čita mladež i kakovo joj štivo smije dati u ruke.

Dr. Pazman.

Huonder Anton S. I.: Zu Füssen des Meisters. Kurze Betrachtungen für Priester. Sedmo i osmo izdanje popravljeno i povećano. U maloj 8° ima str. XXIV+404. kod Herdera u Freiburgu i Beču. Cijena vez. M. 3'40.

Pisac je ovu knjigu izdao prvi put pod konac god. 1913., a već sada izlazi sedmo i osmo izdanje. Najbolji znak, kako je ova knjiga dobro došla. Sadržaj su joj: kratka razmišljanja za svećenike. Ta su razmišljanja napisana za svećenike, premda ih mogu rabiti i klerici nižih redova i laici. Ta su razmišljanja doista kratka, jer je pisac imao pred očima prilike današnjega doba, kad je svećenik-dušobrižnik silno zaokupljen raznovrsnim poslovima pastirske svoje službe i po danu i po noći, te nema vremena kao redovnici, da danomice uru ili pol ure posvete mirnom razmišljanju. Ta su razmišljanja sastavljena ne po mislima bogoslova, pisaca crkvenih i sv. otaca, već prema riječima sv. Pisma. Pisac upućuje svećenika na samo vrelo sv. nauke, na izravni saobraćaj sa Kristom, da neposredno iz ustiju bož. Učitelja primi učenik nauku učitelja svoga. Kritika je ovo djelo vanredno